

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Ameriko K 360.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubliani, Francišanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

# NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri popoldne.

Uredništvo je v Ljubliani, Francišanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 2.—. Pri večjem naročilu popust.

## Protest proti militarizaciji stavkujočih.

Na podlagi vesti, da je vlada sklenila militarizirati stavkujoče delavstvo, v tem slučaju rudarje, je soc. dem. klub parlamentarnih zastopnikov brzojavno poslal šefu belgrajske vlade naslednje odločno svarilo:

Gospodu ministerskemu predsedniku Vesniču Beograd.

Časopisi prinašajo vest, da je ministerski svet sklenil militarizacijo stavkujočega delavstva. Svarimo odločno pred takimi sklepi in če so se sklenili, zahtevamo takojšnje anuliranje, pridržujoč si terjati od vlade v parlamentu odgovor za njeno nasilstvo.

Za socijalistični parlamentarni klub:

**Ethin Kristan, predsednik.**

## Okoli nove vlade.

Pogajanja se nadaljuje. To je tenor vseh vesti, ki prihajajo iz Beograda. Mi smo pisali že v eni prejšnjih števil, kako bo. In tako je. Šlo se bo v prvi vrsti za to, katere stranke pridejo v vlado. Drugič: koliko ministrskih stolčkov dobi vsaka stranka, ki gre v vlado. Tretjič: katere ministrske stolce dobi ena ali druga stranka, ki stoji v vlado. Ni namreč vse eno, če dobi kakšna stranka ministrstvo za vere ali na finančno ministrstvo. Blizu denarja je na tem svetu vedno bolj in rentabilnejše sedeti kakor blizu boga iz vseh ver. Koncem koncev se bodo na velike meščanske stranke v razdelitvi državnega plena prav lepo zedinile: gre se le za to, kdo bo zagrabil večji kos in kdo bo bližje državnega korita, v katerem je sladka renca...

Danes poročajo iz Beograda sledeče:

LDU, Beograd, 28. decembra. Pogajanja o razdelitvi portfeljev se danes nadaljuje. Po predlogu g. Velizara Jankovića, ki ga je stavil snoč g. Draškovića, bi obe stranki imele predložiti po dve ministrski listi danes pa bi se imelo odločiti, katera od njih se sprejme. Do tega trenutka še ni unanila za sporazum. Najbolj za ovira vprašanje listnice za agrarno reformo, katere radikali nikakor nečejo prepustiti demokratom.

## Tragikomedije zadnji čin.

Skoraj poln drugo leto je vladal d'Annunzio-Rapagnetta na Reki kot neomejen gospodar, navidez proti volji italijanske vlade v Rimu, v resnici pa seveda v popolnem sporazumu in soglasju z laškimi vladnimi krogi. Njegova vladavina je bila za reško prebivalstvo zlasti za delavstvo, prava nesreča, ker prei lepo uspevalo in procvitalo mesto, katero bi bilo dalo lahko tisočim delavskih rodovinov dobroga in stalnega zaslužka, je pod nespretnim in nesrečnim pastolstvom nacionalističnega pesnika — herola — začelo propadati in če ne bi bili različni veržniki iz Zagreba dovažali gospodu Rapagnetti toliko živila, da jih je po izpovedih zelo verodostojnih prič lahko prodal še v Italijo, bi bilo cel reške palače lahko že zdavnaj konec.

LDU, Zagreb, 28. dec. »Reke« javlja iz Beograda: Danes ob desetih popoldne so se nadaljevala pogajanja med demokrati in radikali glede sestave vlade. Težkoče ki so se pokazale že včeraj, so nanavile položaj tak, da se morajo pogajanja prekiniti, če se na obeh straneh ne najde formula, po kateri naj bi obe strani popostili. V zadnjem primeru, to je če se pogajanja prekineta, bi nastala kriza, kakršne še ni bilo v naši državi. Cenravn so radikali včeraj pristali na to, da dobe demokrati portfelj ministra za agrarno reformo, so kljub temu danes zahtevali ta resort zase. Vsled tega so se delegati razšli da se posvetujejo s svojimi klubi. Demokratski klub je imel na to sejo, ki je trajala dve uri. Na tej seji se je sklenilo, da demokratski klub ne odstopi od svojih zahtev. Če bi se pogajanja prekinila, so demokratski sklenili, da prepušče radikalcem, naj sami sestavijo vlado.

LDU, Zagreb, 28. dec. »Jutarnji List« javlja iz Beograda: Naslednja seja konstituantne bo šele tedaj, ko se sestavi nova vlada. Na prvi seji se bo prečital prestolni govor, na drugi deklaracija vlade, na tretji pa se bo volil ustavotvorni odbor in odbor za izpremembo poslovnika. Nato se bodo odgodile seje za 20 dni. Med tem časom bodo delali samo odbori.

Konec reške komedije je napravil sporazum v Rapallu. Laška vlada je morala ugrizniti v kislj tabolko. Čegar kislina je bila seveda dogovorjena o čemur ni nobenega dvoma. In poslala je nad d'Annunzia in njegove arditje svojo redno vojsko pod poveljstvom generala Caviglie, ki je kakor v pravi vojski napovedal blokado in začel mesto oblegati. D'Annunzio je dal še v zadnjem momentu razstreliti nekaj mostov, ardit na eni in karabinierji na drugi strani so seveda streljali, fakinaža je kradla in ropala. Ljudje so bežali na vse strani, potem so pa redne čete laške vojske zasedle mesto in upalmo, da bodo v dovednem času vojaški enkrat napravili red in rešili nesrečno prebivalstvo moreče more, da bodo ljudje vsaj enkrat lahko začeli delati in živeti mirno vsak po svoji fasoni.

Kaj se je zgodilo z d'Annunziem, oziroma kaj se bo zgodilo če je ostal še živ — nekatere vesti vedo povedati da je svojo vlogo izvršil na teatralen način — to nas manj zanima. Boli interesantno je vprašanje, ali bo ostala na Reki redna laška

oblast ali ne? Kakor vse izzele, bodo Italijani ostali tam kjer so — do bodoče vojske. Da bi se umaknili in napravili prostor neki mednarodni oblasti je težko verjetno. Laška politika je dosegla svoj namen.

## Rudarska stavka v Bosni.

Uradno javljalo iz Beograda: LDU, Beograd, 28. decembra. V Bosni postala stavka slabotnejša. Čim dalje več delavcev se javlja k delu. Politični upravitelji se bodo tihot morali zagovarjati. Komunisti so se lotili skrajnih sredstev ter se ne strašijo niti zločinov. Njihove obojene tolne hodijo od sela do sela, od rudnika do rudnika in agitirajo proti onim, ki hočejo delati. Včeraj je taka tolba v Tuzli streljala na 20 orožnikov od katerih je eden ubit in eden ranjen, vendar pa je ta napad imel ravno nasprotno posledico kakor so si jih želeli komunisti. Tolbo

prevaranja vojska. Delavci izjavljajo, da nimajo s tolbo ničesar skupnega in sami obsojajo pismo delo.

LDU, Sarajevo, 28. dec. V tuzlanskem okraju je nekaj komunistov odšlo v vasi, da bi hulkali kmete k ustaji. Takoj za njimi so bile odposlane orožniške patrulje. Oddelek orožništva je imel s komunisti krvav sponad pri čemer se je izkazalo, da so bili komunisti oboroženi s puškami in mitraljezi. Ubit je bil en narednik in en podnarednik. V tuzlanski okraj je poslan oddelek vojaštva, da vzpostavi red in mir.

## Pogajanja stavkajočih rudarjev.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubliani je, kakor včeraj poročano, na instrukcijo iz Beograda sklicala za včeraj popoldne pogajanja stavkajočih rudarjev in zastopnikov Trbovelske premogokopne družbe, kjer naj bi med obema sortima strankama posredovala. Pogajanja so se pričela v vladni palači ob 2. uri popoldne in so trajala do 6. ure zvečer. Pogajanja je vodil rudarski glavni g. Stergar. Navzoča je bila delegacija rudarjev, ki jo je vodil zastopnik Saveza rudarskih radnika g. Petaković. Trbovelsko družbo sta zastopala ravnatelj g. Skubic in inž. g. Šuklje. Pogajanja so se udeležili tudi vladni zastopniki med njimi poverjenik za socialno skrb, g. Ribnikar.

Gosp. Stergar je uvodoma opisal zgodovino poteka meznega boja in pogajani rudarjev s Trbovelsko premogokopno družbo, pri čemer je vlada že večkrat skušala posredovati sporazum. Zadeva zaradi izboljšanja gromotnega položaja rudarjev se obravnava že nad dva meseca in med tem je prišlo tudi do stavke, to pa zato ker je Trbovelska družba trdovratno vztrajala pri tem, da ne ugodí stavljenim zahtevam. »Unia« rudarjev je prvotno zahtevala 50 % povišanje rudarskih plač, NSZ 70 % in 100 % povišanje nabavnega prispevka, JSŽ 75 %. Savez rudarskih radnika na 134 % povišanje plač in 110 % povišanje nabavnega prispevka. (Pri tem naj omenimo, da je Unia svojo zahtevo z ozirom na 134 % zahtevo »Saveza« umaknila z motivacijo, da prepušča vodstvo meznega boja »Savezu«. Čigar boi bo vsekakor lojalno podpirala. Op. uredništva). Zastopnik »Saveza«, gospod Petaković, je podal obširno poročilo o poteku vseh dosedanjih brezuspešnih razprav, pri čemer je posebej omenil, neresno vodstvo pogajanih za sporazum s strani vlade in nieno pristanost. Rudarsko glavarstvo je bilo celo poročalo v Beograd, češ, da so zahteve rudarjev neupravičene in da tiči za stavko politično ozadije! Deželna vlada je bila sama delala tako, kakor da se eksistenčni minimum ni za toliko zvišal v zadnjih mesecih, kakor je to izraženo v rudarskih zahtevah in je za bazo nadaljnjih pogajanih smatrala za dovoljno, da Trbovelska družba prizna 10 odstotkov povišanja akordnih plač, da pa naj bi bilo delavstvo pri povišanju produkcije deležno posebnih procentualnih nagrad pri večjih družbinah dohodkih. Opiše dalje zelo slabi gromotni položaj rudarjev in dokaže, da bi v današnjih razmerah dnevna plača rudarja šele v iznosu 153 K odzovarjala predvini rudarjevi plači dočim je sedanja njegova mini-

malna plača le 51 K dnevno. Ostro protestira tudi zoper volaško asistenco, ki le vznemirja duhove, kakor tudi zoper namero militariziranja rudarjev.

Zastopniki rudarjev so nato po daljših debatah izjavili, da v svrhu dosege sporazuma pristajajo na to, da se kot podlaga nadaljnim pogajanjem vzame norma izenačenja ekonomskega položaja Trbovelskih rudarjev z onim rudarjev državnih rudnikov, torej z onim v Velenju, kjer danes po 40 % povišanju mini-

malne čiste mezde znaša rudarjev dohodek okrog 80 K dnevno; plače naj bi se torej izenačile s plačami rudarjev v državnih rudnikih in orlikljčila naj bi se še doplačila na živila.

Ravnatelj Trbovelske družbe je na to izjavil, da bi se Trbovelska družba morala ozirati le na zvišanje povprečne mezde in ne minimalne mezde in sicer še to le v toliko, da se doseže izenačenje povprečne meze s sedanjo povprečno mezdo v državnih rudnikih in sicer brez doplačil na živila; povišanju plač pa da bi moralo slediti tudi povišanje cen premoga.

Temu stališču so zastopniki rudarjev ugovarjali z dokazilnim materialom dokazajoč, da gre ravno za povišanje plač predvsem zastopnikom rudarjev, kot se je mogla doslej ker ji baje plačilni sistem v Velenju ni dovolil znan, obenem pa da ji baje ne ugaia. V svrhu tega bodo lutri dopolne natančno proučili v posebni komisiji na podlagi knfif razmerje dohodkov rudarjev iz Velenja, potem pa se bodo popoldne ob dveh vršila nadaljna pogajanja.

Poverjenik za socialno skrb je v očičel položaja predlagal, da se natančno proučijo dohodki in prehranjevalne razmere rudarjev v Velenju, da se more potem Trbovelska družba lasneše izjaviti o svojem stališču napram predlogu zastopnikov rudarjev, kot se je mogla doslej ker ji baje plačilni sistem v Velenju ni dovolil znan, obenem pa da ji baje ne ugaia. V svrhu tega bodo lutri dopolne natančno proučili v posebni komisiji na podlagi knfif razmerje dohodkov rudarjev iz Velenja, potem pa se bodo popoldne ob dveh vršila nadaljna pogajanja.

## Rudarski štrajk v Moravski Ostrovi.

LDU, Praga, 28. dec. »Prager Tagblatt« poroča iz Moravske Ostrave da predi izbruhnila nova stavka rudarjev, kateri zavračajo pravkar sklenjeno kolektivno pogodbo in ki so stavili več novih zahtev, ki nat se sprejmejo do 31. t. m. Za ugoditev tem zahtevam bi bilo potrebno 19 milijonov kron. Na skupščinah rudarjev imajo levi socialisti zopet premoč. Kakor poroča »Tribuna« iz Moravske Ostrave, je začelo včeraj stavkati 4000 delavcev. Kakor javlja »Česke Slovo«, so bili zastopniki ostrovskih rudarjev opozorjeni na možnost militariziranja rudnikov, — Kakor je razvidno iz poslednjega od-

stavka, se namerava tudi čehoslovaška vlada odločiti za »energične korake« namreč za militarizacijo rudarjev. Če primerjamo s temi poročili še ono iz Trsta, ki pravi, da se je tudi italijanska vlada odločila za preventivno cenzuro, torej za korak, ki je močno diši po volaški oblasti, potem se pač ne bomo mnogo motili če vidimo v vsem zibanju vlad združen naskok kapitalizma proti delavskemu pokretom. Vlade vseh držav kjer se razvijajo stavke, postopajo po enotnem receptu: nasilje proti delavstvu. Enotnemu nastopu kapitalističnih vlad pa mora odzovarjati enoten nastop delavstva.

## Uradniško vprašanje.

Kakor se poroča iz Beograda, se je sklenilo na seji radikalne in demokratske stranke da se bo sestavila komisija, ki bo v vseh ministrstvih in državnih oblastvih preledala uradniške sezname in poledala, kaj uradniki delajo, kakšno kvalifikacijo imajo in kako hitro so napredovali. Ko bo to delo dovršeno, se bo stavil vladni predlog, da se zmanjša število nepotrebnega uradništva in reši uradniško vprašanje.

To so vse prav lene reči. Izvršile se pa ne bodo. Uradniško vprašanje v naši državi ne bo rešila nobena komisija, zlasti v centrali ne. Če se hoče to vprašanje povožno rešiti, je v prvi vrsti potrebno, da se daio

uradnikom uradni prostori. Danes se uradije v Beogradu v nekih turških kulah kjer o uradovanju snloh govora hiti ne more. Drugič je treba določiti posameznim ministrskim resortom kompetenco, t. i. kaj in katere zadeve rešuje to, katere na ono ministrstvo Teza danes nimamo. Tretjič je treba poskrbeti za uradništvo privatna stanovanja, Če bo te naloge rešila komisija, pa zelo dvomimo. — Da bo konstatirala, da 90 % uradnikov v ministrstvih nima potrebne kvalifikacije za mesta, katere zavzemajo, to pa sami vemo brez komisije. Zato pa gre kakor gre. O tem poročavim pa o priložnosti še nekaj več.

## Stambolijski v zaporu.

Bolgarski ministrski predsednik Stambolijski obavlja v pariškem listu »Matin« zgodovino svojega »ujetništva« pravzaprav zaporu — med vojno. Kakor znano, je bil predsednik bolgarske vlade za časa vojne Radoslavov, ki je dal Stambolijskega »zapreti«. Seveda zapor Stambolijskega ni bil prehud, ampak prav čeden tako čeden, da bi se dal maršlko, ki danes v Ljubliani ne dobi stanovanja, tudi rad tako »zapreti«.

O zaporu oziroma ujetništvu Stambolijskega za časa vojne piše on sam v »Matinu«, da ga je bolgarska vlada večkrat poskusila odstraniti. Najvažnejši dogodek pa je da sta prišla konec l. 1916 dva avstrijska častnika v njegovo stanico v Ieči. Izjavila sta, da ju je poslal k njemu cesar Karl. Povedala sta mu, da je Avstrija uvedla pogajanja glede posebnega mira z Francijo. Razložila sta mu potrebo, da se Bolgarija pri-

